

Sárdi Fülöp Osztályképe Az Érettségi Évében

Ez az osztálykép az érettségi előtt készült, 1932-ben. Én az első sorban állok baloldalt, elsőként. Középen mellényben áll Makrai Pál, az osztályfőnök. Tőle jobbra, kicsit felemelt lábbal, szürke öltönyben, zsebre tett kézzel Friedmann Tibor, aki engem aztán a sportba bevitt. Izraelben volt, és ott halt meg az 1960-as években. Tőle jobbra, a szélen, aki áll feltekert papírral, az is egy zsidó fiú volt. A Friedmann fölött, a szemüveges a Fuchs Frici. Az Tel-Avivban az elektromos művek főmérnöke volt. Ő meglátogatott bennünket itt, lengyel felesége volt. A Fuchstól balra és az osztályfőnöktől jobbra, fehér ingben, nyakkendővel, az egy pásztoi fiú volt, akit nagyon szerettem.

A Markó utcai Bolyai reálba [lásd: gimnázium és egyéb középiskolák] mentem, és ott két évet jártam. Nem ott érettségiztem, hanem a Kertész utcai Kereskedelmi Főiskolában [Felső kereskedelmi iskola volt; lásd: kereskedelmi iskolák. -- A szerk.]

Én általában elég jól tanultam. Nem voltam a legjobb, de a legjobbak között. Annyira, hogy az önképzőkör elnöke lettem a kereskedelmiben, és ugyanakkor az iskolában lévő úszószakosztálynak is a vezetője voltam. Az önképzőkörben szavaltatok voltak, kis jelenetek előadása volt. A magyartanárom Felsőöry Pongrácz Elemér volt, az egy nagy irodalmár volt, és nagyon patronálta az önképzőkört. Annyira, hogy aki szerepelt az önképzőkörben, az kapott egy jó pontot. Én minden önképzőkörben szerepeltem, és mindig kaptam jó pontokat. Viszont az volt a szokása, hogy ha óra előtt valaki fölállt, és elmondta, hogy "tanár úr, kérem, mára nem készültem", azt nem feleltette. Én mindig fölálltam, és mindig mondtam, hogy "tanár úr, mára nem készültem". És azért, mert nem készültem, mindig feladott büntetőverset. És soha nem készültem. De a jó pontokat mindig kaptam, úgyhogy semmi bajom nem volt belőle.

Franciát tanultam, Heiglnek hívták a franciatanárt, és ez úgy kezdte az osztályban, hogy fölírta a táblára a "Hiszek egy Istenben"-t (franciául), és minden órán előre föl kellett írni a táblára, és el kellett mondani [lásd: "Magyar Hiszekegy"]. Egy irredenta tanár volt, és hegedűművész. És amikor egy évben egyszer vagy kétszer adott koncertet, akkor kellett venni koncertjegyet.

Én zsidó hittanra jártam. A harmincból körülbelül kilencen voltunk zsidók, akik egy zsidó tanárhoz jártak. Én nem tanultam meg olvasni héberül, és a tanár mindig azt mondta, hogy lehet egy zsidó önérzet ilyen, hogy nem tanulja meg a hébert. De hát ő se tudott velem sokat csinálni. A többiek legalább olvasni tudtak. Úgy emlékszem, volt egy fiú, az elég vallásos volt, de általában nem volt ez nálunk. Minden szombaton el kellett menni zsinagógába -- a Dohány utcába jártunk --, és végig is hallgattuk az istentiszteletet. Csak üldögéltünk és hülyéskedtünk. De ott voltunk.

Az iskolában elsősorban nagyon jó tornatanárom volt, aki aztán osztályfőnök is lett, és nagyon patronált. Makrai Pálnak hívták. Például tőle kaptam sílécet, és ő tanított síelni. Közben úsztam is. Az úszótanfolyamot az apám tartotta, a Hungária gőzfürdőbe mentünk vasárnaponként; meleg víz volt, és ott tanított úszni. És arra is emlékszem, hogy a Hungária gőzfürdőben, amikor végeztünk, utána mindig kaptunk egy kispörköltöt -- úgy hívták akkor, hogy kispörkölt. Sőt még le lehetett feküdni ilyen faágyakon, és lepedővel letakartak bennünket. Ez férfiprogram volt. Én nagyon szerettem úszni, és a Makrai patronált is engem annyira, hogy eljártam már uszodákba. És egy háziversenyen volt egy utánpótlás-kereső rendszer. Halasy Olivér, aki az UTE tagja volt, világ- és Európa-bajnok, a magyar vízipólócsapat állandó tagja, kivett engem az iskolában látott úszás alapján, és adott nekem 48 fillért, hogy vegyek egy átszállójegyet oda és vissza, és menjek le az uszodába [UTE -- Újpesti Torna Egylet, 1885-ben alakult sportegyesület. A klub felfejlesztésében jelentős szerepe volt Aschner Lipót sportmecénási tevékenységének a 20. század húszas-harmincas éveiben; Halasy Olivér (1909--1946), az UTE tagja, tagja volt az olimpiai bajnokságot nyert vízilabda-válogatottnak és az úszóválogatottnak, 1931-ben Európa-bajnokságot nyert gyorsúszásban, többszörös magyar bajnok és csúcstartó. -- A szerk.]. Ez 1929-ben volt. És 1930-ban már az UTE hivatalos ifjúsági úszóversenyzője lettem.